

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin

12.09 2022-ci il tarixli 7531 № -li əmri ilə təsdiq edilmişdir.

**“Avtomatika üzrə usta”
ixtisası üzrə
Təhsil Proqramı (Kurikulum)**

Bakı – 2022

**“Avtomatika üzrə usta” ixtisası üzrə
təhsil proqramı (kurikulumu)**

1. Peşə təhsili üzrə ixtisasların təsnifatında şifri (kodu)	030214
2. Peşə təhsili üzrə ixtisasların təsnifatında aid olduğu ixtisas qrupu	Avtomatlaşdırılmış texnologiyalar və istehsal
3. Peşə təhsili səviyyəsi:	Texniki peşə təhsili
4. AzKÇ-dəki səviyyəsi	4
5. Məzunların təhsilini davam etdirmə istiqamətləri	Tələbə təhsilini başa vurduqdan sonra yüksək texniki peşə, subbakalavr və bakalavr təhsil səviyyəsinə qədər yüksələ bilər.
6. İqtisadiyyatın əhatə olunan sahələri	Avtomatika və idarəetmə
7. Qəbul tələbləri	Ən azı tam orta təhsil
8. Təhsil müddəti	Tam orta təhsil bazasından - 1 il

9. Təhsilin hədəfi: Avtomatika sahəsində işləmək istəyənlər üçün bu fakültə tələbələrə avtomatika sistemlərini idarəetmə bacarıqları, PLC sistemlərini idarəetmə bacarıqları, pnevmatik cihazları idarəetmə bacarıqları, hidravlik avadanlıqları idarəetmə bacarıqları, ardıcıl idarəetmə bacarıqları, sensor idarəetmə bacarıqları, və sənayenin müxtəlif sahələrindəki avtomatika qurğularının layihələndirməsinə yaxşı imkan verir.

10. Təhsilin məqsədləri

Bu kursu bitirdikdən sonra tələbə aşağıdakıları bacarıqlara malik olacaqdır:

- Pnevmatik və hidravlik klapın və silindri idarə etmək
- Avtomatik sistem dövrəsini idarə etmək
- Məntiqi idarəetmə sistemini idarə etmək
- Ardıcıl idarəetmə sistemini idarə etmək
- Sıqnalların ikiləşməsinin qarşısının alınmasını təmin edən sistemi idarə etmək
- Elektromaqnit induksiya və induktivliyə nəzarət etmək
- Addım mühərrikinin idarə edilməsi və nəzarət
- Hidravlik dövrə dizaynı və təhlili
- Avtomatik sistemin PLC vasitəsilə idarə etmək

- HMI (İnsan-maşın interfeysi) sistemini idarə etmək
- Məntiqi idarəetmə sistemini idarə etmək
- Kaskad ilə zəncirvari dövrəni idarə etmək
- Elektrik enerjisini ölçmək
- RLC(R-Rezistor; L-İnduktor; C- Kondensator) dəyərini hesablamaq
- Avtomatik sensor sistemini idarə etmək
- Avtomatik sistemə texniki xidmət

11. 1 illik kurikulumun strukturu

A) Saatların ümumi bölgüsü

Cəmi	Baza kursu	fənn/modul				Ehtiyat vaxtı	Qeydlər
		Peşə hazırlığı, cəmi	Nəzəri	Praktiki	Layihə		
1,330 saat	230 saat	1,060 saat	240 saat	820 saat	-	40 saat	
		100%	22.6%	77.4%	-		
100%	17%	80%	-	-	-	3%	

B) Kurikulum Cədvəli

Bölmə	Fənn/modul	II	1-ci il		Qeydlər
		Semestr	1-ci	2-ci	
Yekun cəmi, saat		1,330	525	805	
Baza	Baza kursu, cəmi	230	150	80	
	Sahibkarlıq	30	30		
	İşgüzar etika	30	30		
	Texniki ingilis dili	40		40	
	Hesab	30	30		
	İKT əsasları	30	30		
	Ünsiyyət bacarığı	40		40	
	SƏTƏM	30	30		
İxtisas	Peşə hazırlığı, cəmi	1,060	370	690	
	Peşə hazırlığı, nəzəri	240	150	90	
	N Avtomatlaşdırılmış idarəetmə	40	40		

		PLC vasitəsilə idarəetmə	40	40		
		Elektrotexnika və Elektronika Mühəndisiyi	60	30	30	
		Mexatronika Mühəndisiyi	30		30	
		Avtomatlaşdırma sistemi	30		30	
		Hidravlik güc	40	40		
	Peşə hazırlığı, praktiki		820	220	600	
	Praktiki	Avtomatlaşdırma sistemi I	180	50	130	
		Avtomatlaşdırma sistemi II	80		80	
		Hidravlik güc I	100	100		
		Hidravlik güc II	100		100	
		Ardıcıl idarəetmə I	100	70	30	
		Ardıcıl idarəetmə II	80		80	
		Sensor idarəetmə	60		60	
		Texniki xidmət	120		120	
	Ehtiyat vaxtı, cəmi		40	5	35	

C) Səməsəter üzrə həftəlik saatlar

Bölmə	Fənn/modul	Müddət (həftələr və saat)								Qeydlər	
		Səməsətr	1-ci il								
			1-ci				2-ci				
			Cəmi	10	4	1	10	10	2		1
Cəmi		1,330	35	35	35	35	35	35	35		
Baza kursu, cəmi		230	10	10	10	4	4				
Baza moduluları	Sahibkarlıq	30	2	2	2						
	İşgüzar etika	30	2	2	2						
	Texniki ingilis dili	40				2	2				
	Hesab	30	2	2	2						
	İKT əsasları	30	2	2	2						
	Ünsiyyət bacarığı	40				2	2				
	SƏTƏM	30	2	2	2						
Peşə hazırlığı, cəmi		1,060	25	25	20	31	31	35			
Peşə hazırlığı, nəzəri		240	12	13	8	4	2				
İxtisas üzrə	Avtomatlaşdırılmış idarəetmə	40	2	4	4						
	PLC vasitəsilə idarəetmə	40	3	2	2						

	Elektrotexnika və Elektronika Mühəndisliyi	60	4	5					
	Mexatronika Mühəndisliyi	30				2	1		
	Avtomatlaşdırma sistemi	30				2	1		
	Hidravlik güc	40	3	2	2				
	Peşə hazırlığı, praktiki	820	13	12	12	27	29	35	
İxtisas üzrə praktiki	Avtomatlaşdırma sistemi I	180	1	2	2	8	8		
	Avtomatlaşdırma sistemi II	80				4	4		
	Hidravlik güc I	100	7	5	10				
	Hidravlik güc II	100				3	4	15	
	Ardıcıl idarəetmə I	100	5	5				15	
	Ardıcıl idarəetmə II	80				5	3		
	Sensor idarəetmə	60				2	4		
	Texniki xidmət	120				5	6	5	
	Ehtiyat vaxtı	40			5				35
	Ehtiyat vaxtı, cəmi	40			5				35

12. 1 il üzrə kurikulum

A) Avtomatlaşdırma texnologiyası (Texnoloji nəzəriyyə): 240 Saat

No	Fənlər/modullar	Proqram	Saatlar
1	Avtomatlaşdırılmış idarəetmə	<p>Fənnin (modulun) Predmeti Bu kurs avtomatik idarəetmənin, avtomatlaşdırılmış idarəetmə qurğularının komponent və xarakteristikalarının icmalını təqdim edir.</p> <p>Tədris Planı (1) Avtomatlaşdırılmış idarəetməyə giriş (2) Riyazi əsaslar (3) Sistemin riyazi modeli (4) Ötürücü funksiya (5) Blok diaqramı və siqnal axınının diaqramı (6) Əks əlaqəli tənzimləmə sisteminin dinamik xarakteristikaları (7) İdarəetmə sisteminin tezlik xarakteristikası</p>	40

2	Elektrotexnika və Elektronika Mühəndisliyi	<p>Fənnin (modulun) Predmeti Bu kurs elektrotexnika və elektronika mühəndisliyinin təməl nəzəriyyəsini təqdim edir.</p> <p>Tədris Planı (1) Atomlar, elektronlar və şarj (2) Elektrik dövrəsi və gərginlik və cərəyan (3) Keçiricilik və müqavimət (4) Om Qanunu və enerji (5) Dövri və paralel dövrə (6) Elektromaqnit induksiya və induktivlik (7) Enerji istehsalı (8) Yarımkeçiricilər və diodlar (9) İnteqrə edilmiş dövrələr və xüsusi cihazlar</p>	60
3	Mexatronika Mühəndisliyi	<p>Fənnin (modulun) Predmeti Bu kurs enerjinin ötürülməsi mexanizminin texnologiyasının mexanizm, sensorlar, aktuator, interfeys və anlayışını təqdim edir.</p> <p>Tədris Planı (1) Mexatronikanın icmalı və tarixi (2) Mexatronikanın strukturu (3) Mexatronika sənayesi üzrə məhsul (4) Elektrik və elektronika dövrələrinin əsasları (5) Əməliyyat gücləndiricisi (6) Servo mühərriklərin əsasları və xarakteristikası (7) Addım mühərriki (8) Yarımkeçiricilər və sensorlar (9) İnteqrə edilmiş dövrə (10) Sensorların əsasları</p>	30
4	Avtomatlaşdırma sistemi	<p>Fənnin (modulun) Predmeti Bu kursun hədəfi avtomatlaşdırma sistemində texniki xidmət və sistemin təmiri üzrə kompetensiyanı öyrənməkdir.</p> <p>Tədris Planı (1) Avtomatlaşdırma sistemlərinin xülasəsi (2) Avtomatik idarəetmə (3) Siqnalların emal edilməsi (4) Obyektin aşkarlanması və aşkarlama sensoru (5) Fiziki sensorlar (6) Kaskad idarəetmə dövrəsi (7) Elektrik adrcıllığı idarəetmə dövrəsi (8) Elektrik addımlı idarəetmə dövrəsi</p>	30

		(9) Mikroprosessor (10) İdarəetmə sisteminin dizyanı (11) Mütənasib idarəetmə və servo idarəetmə	
5	Hidravlik güc	Fənnin (modulun) Predmeti Hidravlik gücün idarəedilməsinə nəzarət prinsiplərini və əməliyyat xüsusiyyətlərini anlamaq Tədris Planı (1) Hidravlik gücə giriş (2) Hidravlik boru kəmərlərində sürtünmə itkiləri (3) Hidravlik nasoslar (4) Hidravlik silindrlər və tamponlama cihazları (5) Hidravlik mühərriklər və klapınlar (6) Hidravlik dövrə dizaynı və analizi (7) Hidravlik sistemlərə texniki xidmət (8) Hava hazırlığı və komponentləri (9) Pnevmatik dövrələr (10) Hidravlik güc dövrələri üçün əsas elektrik idarəetmələr	40
6	PLC idarəetmə	Fənnin (modulun) Predmeti PLC təlimatlarını və baza biliklərini anlamaq. Tədris Planı (1) PLC-nin xülasəsi və strukturu (2) Proqramlaşdırma (3) Əsas əmrlər (4) Funksiya və funksiya bloku (5) İdarəetmə operatorundan istifadə etməklə PLC proqramlaşdırma (6) Əsas idarəetmə təcrübəsi (7) Təchizat silindrinin idarə edilməsi üzrə təcrübə (8) Addımlı silindrin idarə edilməsi	40
	Cəmi		240

B) Avtomatlaşdırma Kompetensiyaları (Praktika): 820 Saat

N	Fənlər/modullar	Kompetensiya (Tədris Planı)	Saat
---	-----------------	-----------------------------	------

1	Avtomatlaşdırma sistemi I	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompüterdə PLC proqram təminatını quraşdırmaq 2. PLC dili idarə etmək 3. PLC ilə lampa nəzarətini idarə etmək 4. PLC ilə taymeri idarə etmək 5. PLC ilə lifti idarə etmək 6. PLC ilə yanğın xəbərdarlıq sistemini idarə etmək 7. PLC ilə səviyyə nəzarətini idarə etmək 8. PLC ilə avtomatik qapını idarə etmək 	180
2	Avtomatlaşdırma sistemi II	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asinxron mühərrikin dönmə anını ölçmək 3. HMI (İnsan-maşın interfeysi) sistemini idarə etmək 	80
3	Hidravlik güc I	<ol style="list-style-type: none"> 1. Qarşılıqlı vahid silindri idarə etmək 2. Qarşılıqlı ikili silindri idarə etmək 3. Silindr sürəti dövrəsini idarə etmək 4. Avtomatik qayıtma dövrəsini idarə etmək 5. Pnevmatik ardıcıl nəzarət sistemini idarə etmək 6. Hidravlik sistem dövrəsini idarə etmək 7. Hidravlik silindr dövrəsini idarə etmək 	100
4	Hidravlik güc II	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elektropnevmatik məntiqi dövrəni idarə etmək 2. Elektropnevmatik avtomatik qayıtma dövrəsini idarə etmək 3. Elektropnevmatik ardıcıl nəzarət sistemini idarə etmək 4. Elektrohıdravlik sistemin fasiləsiz irəli-geri hərəkət dövrəsini idarə etmək 5. Elektrohıdravlik silindri işə salmaq 6. Elektrohıdravlik avtomatik qayıtma dövrəsini idarə etmək 7. Hidravlik mühərrikin idarəetməsini yerinə yetirmək 8. Elektrohıdravlik sistemin fasiləsiz irəli-geri hərəkət axınıni idarə etmək 9. Kaskad 1 ilə zəncirvari dövrəni idarə etmək 	100
5	Ardıcıl idarəetmə I	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rezistorun dəyərini ölçmək 2. Mühərrik dövrəsini ölçmək 3. Gərginlik və cərəyanı ölçmək 4. Elektrik enerjisini ölçmək 	100
6	Ardıcıl idarəetmə II	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bir fazalı asinxron mühərriki idarə etmək 2. Düzəldirici dövrəsini idarə etmək 3. RLC (R-Rezistor; L-induktor; C-kondensator) dəyərini hesablamaq 	80

7	Sensor idarəetmə	1. Su səviyyəsi sistemini idarə etmək 2. Avromatik qapı sistemini idarə etmək	60
8	Texniki xidmət	1. Sənaye avtomatlaşdırma prosesini idarə etmək 2. Yanğından mühafizə sistemini idarə etmək 3. Avtomatik proses nəzarət sistemini idarə etmək 4. Lampa nəzarət sistemini idarə etmək 5. Aşırı yükləmə üzrə siqnalizasiya sistemini idarə etmək	120
	Cəm		820

c) Ehtiyat vaxtı: 40 Saat

N	Fənlər/modullar	Tədris Planı	Saat
1	Ehtiyat vaxtı	Alternativ təfərrüat, məsləhət saatları və digər tədbirlər üçün iş saatları	40

13. Tədris Metodları

Aşağıda tövsiyə edilən bir neçə tədris metodu mövcuddur və müəllimin vəzifəsi dərslər məqsədlərinə nail olmaq üçün mövzuya uyğun olaraq tədris metodunu seçərək tətbiq etməkdir. Dərs zamanı müəllim eyni zamanda bir neçə tədris metodundan istifadə edə bilər.

1) Mühazirə Metodu

Bu, dərs zamanı müəllimin tətbiq etməsi üçün ən çox yayılmış ənənəvi tədris metodudur. Motivasiya, təqdimat, tətbiq və qiymətləndirmə mühazirə metodunun tipik prosesidir. Mühazirənin əvvəlində müəllim dərslərin mövzusu üzrə suallar verərək və ya bəzən dərslərin hədəflərini izah edərək tələbələrə motivasiya edir.

Müəllim lövhə və təbəşir/marker və ya proyektordan istifadə etməklə dərslərin əsas mövzusu üzrə mühazirəni oxuyur. Mühazirə zamanı müəllim tələbələrə mövzu haqqında suallar verir ki, tələbələrin mövzunu anlayıb anlamadığını yoxlasın. Bundan sonra müəllim mənimsənmiş məlumatın real həyata və ya peşə işinə necə tətbiq etmək təklifini verir. Nəhayət, müəllim dərslərin qiymətləndirmək üçün dərslə bağlı tələbələrə suallar verir.

2) Sorğu Metodu

Tələbələr müəllim tərəfindən sorğu-sual edilərkən, cavab nəzərə alınmaqla dərse diqqət yetirirlər. Doğru cavabı düşünərkən tələbələr yaxşı motivasiya edilir və istiqamətləndirilir. Müəllimlər tələbələrin sualı cavablandırmağa çalışdığı zaman ərzində onları gözləməlidir. Hər hansı bir tələbə düzgün cavab verdiyi təqdirdə, müəllim dərhal müsbət rəyi ilə tələbəni dəstəkləyir. Bəzən müəllim tələbələrin cavablarını müsbət motivasiya üçün qeydlər götürməklə yadda saxlayır. Hətta hər hansı bir tələbə səhv cavab verərsə, müəllim yenə də tələbələri fəal iştirak etməyə həvəsləndirir.

ə Metodu

ə

z

əqdimat Metodu

Müəllim təqdimat zamanı proyektordan və slaydlardan istifadə edir. Slayd-şounu təqdimat zamanı müəllim əvvəlcədən hazırlanmış müxtəlif materiallardan həddən artıq deyil, lazımı şəkildə istifadə etməli olduqları üçün diqqətli olmalıdır. Tez-tez müəllim tələbələrə fərdi və ya kiçik qrup şəklində təqdimat hazırlamaq tapşırığı verir. Təyin edilmiş tapşırığı yerinə yetirərkən tələbələr bir-biri ilə əməkdaşlıq etməyi öyrənir.

ə

ə

ə

ə

Seminar zamanı tələbələr öz fikirlərini digərlərinə necə izah etməyi öyrənir. Bir sinif

n

i

6) SƏT/ T (Səriştə Əsaslı Təhsil/Tədris) Metodu

e

əzəri dərslər üçün təlimatçı mühazirə, sual-cavab, təqdimat, məruzə, müzakirə və digər metodlardan istifadə edərək tələbələrə dərsi tədris edə bilər.

a

l

(3) Səriştə təcrübəsi üçün müəllim kütləvi informasiya vasitələri ilə şagirdləri tanış edə bilər, və sonra tələbə təcrübə dərsləri və kütləvi informasiya birlikdə dəfələrcə təcrübədən keçirə bilər. Təcrübə müddəti bütün ardıcılığın

n

l

s

ə

ə

ə

ə

ə

ə

ə

ə

§

(5) Tələbələr performans məqsədlərinə çatmalıdırlar və müəllim hər bir tələbəni təcrübədə və təcrübə sonunda fərdi və ya qrup olaraq performans qiymətləndirilməsi meyarlarına görə qiymətləndirir.

(6) Hər hansı bir təcrübə qrupu səriştəyə əsaslanan təcrübəni tamamilə başa vurduqda, müəllim tələbələrin təcrübədə uğurlu olub olmadığını müəyyən edir. Tələbələr hər hansı təcrübə mərhələlərində uğursuz olduqda, müəllim uğursuz olan tələbələrə təkrar sınaqdan keçmələrini tövsiyə edir. Uğurla başa çatana qədər tələbələr təcrübəni təkrarlayırlar.

ə

ə

ə

ə

kompetensiyanı səmərəli şəkildə və uğurla başa vurmağa imkan verir.

7) Ənənəvi Təcrübə Metodu

SƏT/T metodu mövcud çoxsaylı məhdud şərtlərə görə tətbiq oluna bilmədikdə, SƏT/T metoduna əlavə olaraq, tipik ənənəvi təcrübə metodu nəzərdən keçirilməlidir. Bu halda, müəllim səriştə tapşırıqlarını aşağıdakı ənənəvi yanaşmaya uyğun təcrübədən keçirə bilər;

(1) 20 tələbədən ibarət bir təcrübə sinifi təşkil edin.

(2) Fərdi olaraq və ya 2 ~ 5 tələbədən ibarət kiçik bir qrup şəklində təcrübə keçməyə qərar verin.

(3) Öyrənmə hədəflərini izah edin.

(4) 15 dəqiqədən az müddətdə müvafiq məlumatlar üzrə mühazirə verin.

(5) İstehsal və ya təcrübə çertyojlarını düzgün oxuyun (zəruri olduqda).

(6) Lazımı alətlər və materialları təmin edin.

(7) Təhlükəsizliyə dair təlimatlara əməl etməyi tələbələrin diqqətinə çatdırın.

(8) Müəllimin addımlarını necə təcrübədən keçirməyi nümayiş etdirin.

(9) Qrup üzvləri arasında müzakirə edin və fərdi tapşırıqlar verin.

(10) Tələbələr öz tapşırıqlarını yerinə yetirdikdə müəllimin nümayişlərinə riayət etsin.

(11) Tələbənin təcrübəsini izləyin, onu doğru istiqamətləndirin və prosesini yoxlayın.

(12) Fərdi tapşırığı başa çatdırmaq üçün təcrübə bacarıqlarını tətbiq edin.

(13) Tələbə tərəfindən tapşırığın icrasını yoxlayın.

(14) Müəllimin performansını qiymətləndirmə meyarlarına uyğun qiymətləndirin.

Ancaq yuxarıda qeyd olunan yanaşma kursa, mövzulara və tapşırıqlara görə fərqlənə bilər.

8

ə Metodu aşağıdakılardan ibarətdir.

ə Tələbələrini 2 ~ 5 tələbədən ibarət kiçik qruplara bölün.

ə yetirilməsi üçün tapşırıqlar təklif edin.

ə yinət və cədvəl də daxil olmaqla layihə planını hazırlayın.

Zəruri olduğu təqdirdə, layihə nəticəsini hazırlayın.

(5) Lazımı materialları hazırlayın.

Proses zamanı müəllimin nəzarəti altında məktəb avadanlıqları, alətləri və vasitələrindən istifadə edin.

ənin nəticəsinə dair məruzələri digər tələbələrə təqdim edin.

ətləndirmə meyarlarına görə layihənin nəticəsini qiymətləndirin.

əyə aid müəyyən işləri məktəb sərgisində nümayiş etdirin.

9

İş yerindəki əməli vəziyyəti anlamaq üçün müəllim sahəyə ekskursiya təşkil edir. Ekskursiyanın planını düzgün tərtib etmək məqsədilə müəllim ekskursiyadan öncə şirkətə müvafiq məktub göndərir və ya şirkətə səfər edir. Nəqliyyat və təhlükəsizlik, uğurlu ekskursiya üçün çox vacib elementlərdir. Müəllim tələbələrə müşahidə xülasəsi daxil olmaqla ekskursiya hesabatı təqdim etməyi tapşırır.

0) İş yerində təcrübə

İxtisas üzrə təhsilənlərin bilik, bacarıq və vərdişlərini möhkəmləndirən, təkmilləşdirən praktiki fəaliyyət prosesidir.

14. Qiymətləndirmə

Tələbələrin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin KQ-06 nömrəli qərarı ilə təsdiq olunmuş "Peşə təhsili pilləsində təhsilənlərin attestasiyasının aparılması Qaydası" sənədində qeyd olunmuş formada həyata keçiriləcək.

*Tələbələr kursu tam bitirdikləri zaman diplom, müəyyən qısamüddətli kursları bitirdikləri zaman isə sertifikat alacaqlar.

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş "Ana dilində ünsiyyət" səriştəsi "Azərbaycan dili", "Xarici dildə ünsiyyət" səriştəsi "Xarici dil", "İnformasiya texnologiyaları" səriştəsi "İnformatika", "Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə" səriştəsi isə "Riyaziyyat" fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələrin sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
 - 2.1. tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə "Azərbaycan dili - dövlət dili kimi";
 - 2.2. tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə "Xarici dil", "Fiziki tərbiyə".
 - 2.3. "İnformatika" fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. İnformatika kabineti olmayan peşə təhsili müəssisələrində "İnformatika" fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
4. "Xarici dil" fənnində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələrin mütləq çoxluğu nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıkları "əsas xarici dil" əsas götürülür.
5. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələrin sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyyət yaratmır.
6. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında" qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilalanların sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə "Peşə təhsili haqqında" qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işəgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
8. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.

9. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat" (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə" (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.
10. Dual və axşam qrupları üçün hazırlanmış tədris planları tətbiq edilən peşə təhsil müəssisələri və qrupların (ixtisasların) siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
11. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərinə seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
12. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla "Stem" fənni əlavə olaraq tədris olunur.